

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna
APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamente:
Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe
se adresează Redacției Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiilor
un șir petiț 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul convenit.

Abonamentele și inserțiile
se adresează Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Prin ce se promovează conștiința națională?

I. P. S. Mitropolit Nicolae a făcut în adunarea dela Alba-Iulia, din 27 Februarie 1939, o distincție justă între popor și națiune. De popor a spus că este »un neam de oameni, cu origine, cu limbă, cu însușiri speciale comune«, »o unitate naturală«. Națiune devine un popor deabia când s'a format în el și »o unitate de conștiință«, când fiecare membru al lui »trăește prin conștiința desăvârșită a naționalității sale«. »Un popor a ajuns o națiune când fiecare membru al ei se simte în conștiința sa trăind prin ea și pentru ea, ca o mlădiță care datorează totul tulpinei care-i dă seva, viața și însușirile.«

Rezumând adevărul cuprins în această dreaptă judecată a I. P. S. Sale, vom spune: Un popor ajunge la treapta de națiune în măsura în care se adâncește în membrii lui conștiința națională; cu cât e mai precizată și mai adânc înrădăcinată în membrii săi conștiința națională, cu atât are mai mult din caracterul de națiune.

De unde urmează că factorii de cari depinde adâncirea conștiinței naționale, sunt în același timp factorii cari condiționează reliefația caracterului de națiune al unui popor.

Nu e locul să arătăm aci de când au început să apară manifestările unei conștiințe naționale românești, deci ale caracterului de națiune al poporului nostru. Ajunge să amintim că pe timpul cronicarilor ele erau foarte frecvente. Ceeace e mai important, în această legătură de idei, este că procesul acesta nu se termină, după părerea noastră, niciodată. Conștiința națională în membrii unui neam nu ajunge niciodată la o limită dela care să nu mai poată progresa. Atașamentul la neamul propriu — ceea ce dă o națiune — poate atinge continuu alte și alte profunzimi. Manifestările de azi ale conștiinței naționale la unele neamuri din Europa — cu toate unele devieri nesănătoase — ne-au arătat că există zone pe cari încă nu le-a atins conștiința națională. Atașamentul la națiune are înaintea sa un ideal pierdut în zările depărtate, confundându-se cu idealul desăvârșirii morale.

E de remarcat totuși că timpul de după întregirea noastră națională a fost și este de o deosebită fecunditate în adâncirea conștiinței naționale, în parcurgerea distanței dela starea de popor la cea de națiune în istoria neamului nostru. A fost chiar și este un timp decisiv în această privință. I. P. S. Nicolae a intuit apmirabil de just și în acest punct.

Totuși procesul nu se va termina deplin niciodată.

Atât pentru a ilustra această afirmație cât și pentru a înainta mai

departe spre scopurile acestui articol, e necesar să facem o scurtă analiză a fenomenului zis conștiința națională.

Conștiința națională are trei elemente componente:

1. Conștiința de sine, conștiința că există și acționezi ca insul cutare.

2. Conștiința că aparții unui neam și că ai anumite determinante naționale.

3. Sentimentul de răspundere față de cei de-un neam cu tine, sentimentul datoriei de a-i ajuta în chip deosebit, de-a te jertfi pentru ei, de-a le servi lor.

Conștiința națională nu e numai o știință teoretică în forul interior că aparții unei națiuni, că sunt colorat de-o anumită etnicitate. O astfel de conștiință nu e adevărată conștiință, precum conștiința pur și simplu dacă nu e străbătută de elementul răspunderii cătră cineva e doar o ruină, a conștiinței. Conștiința e frică și cutremur, e sentimentul că ești pentru o misiune, că ai o răspundere.

Dacă conștiința națională e răspundere morală, față de cei de-un neam cu tine, cred că oricine e de acord că acest sentiment niciodată nu poate atinge limita din urmă, precum nici eficiența lui în ce privește comportarea membrilor națiunii.

Dar din faptul că conștiința națională este străbătută de sentimentul răspunderii, scoatem și lumina care să ne arate prin ce anume factor poate fi întărită ea.

Filosofia contimporană a descoperit un important sector al realității în persoana a doua, în relația persoanei întâi cu a doua.

A descoperit că numai faptului că eu mă aflu în fața ta, îi datorez conștiința de mine. *Eu* n'aș rosti acest cuvânt, dacă nu m'aș afla în relație cu *tine*. »Eu devin eu numai în contact cu *tine*« (Ich werde am Du), spune Martin Buber în cartea: Ich und Du.

Aceasta cu siguranță nu atât intrucât conștiința de mine este o știință teoretică a mea despre mine, ci intrucât această conștiință este în aceeași clipă răspundere față de tine. Când cineva preface toate persoanele în lucruri asupra cărora dispune cu suveranitate, socotind că el este pe poziția cea mai înaltă și toate sunt pentru el, iar pe el nu-l judecă și nu-l trage nimeni la răspundere, conștiința ce mai rămâne în el e o morțăciune, care nici nu-i descopere adâncurile sale de taină, nici nu-l imboldește să se autodepășească în ordinea morală.

Conștiința e frică în fața conștiinței, sentiment că ești supus ei, dar poate fi asemenea frică numai când ai frică și de alții din afară de tine:

Sărbătorirea profesorului

Nichifor Crainic

Duminecă, în 11 Febr., va avea loc în sala Dalles din București sărbătorirea dlui Nichifor Crainic, din prilejul împlinirii a 50 de ani de viață. Spre acest scop s'a format un comitet de inițiativă din cele mai distinse personalități culturale în frunte cu I. P. Sf. Patriarh Nicodim, I. P. Sf. Mitropolit Nicolae și dl prof. I. Petrovici. Conștiința românească și Biserica neamului vor aduce omagiul și vor exprima recunoștința lor marelui gânditor și luptător

naționalist, vajnicului apologet al spiritualității ortodoxe, neîntrecutului poet și neînfricatului gazetar, a cărui activitate neostenită și multilaterală a dat o contribuție capitală la crearea unei noi epoci în istoria vieții românești. Ziarul nostru, prețuind la dreapta măsură aportul uriaș al personalității dlui Nichifor Crainic la opera de lămurire și de înstăpânire a ideilor în a căror slujbă stau și coloanele sale, îi va închina sărbătoritului Nruul său viitor.

că nu ți-ai îndeplinit datoriile față de ei.

Prin urmare conștiința ta crește, se adâncește, când iai în serios celelalte persoane, răspunderea față de ele.

Dar acum facem un pas mai departe: cine mai ia în serios celelalte persoane dacă nu crede că datoriile față de ele îi sunt impuse de Dumnezeu? Celelalte persoane, patima mea egoistă de dominație ușor le transformă în obiecte la dispoziția mea, în obiecte cu cari am de luptat poate și de cari voi fi eventual biruit, dar tot ca de niște elemente ale naturii, față de cari nu poate fi vorba de răspundere, deci de conștiință.

Celelalte persoane le iai în serios numai când conștiința ta, deci răspunderea ta crește înaintea unei alte persoane cu mult superioare: înaintea lui Dumnezeu. Numai în relație cu Dumnezeu și se adâncește cu adevărat conștiința de tine, cu responsabilitatea ei, conștiința care se manifestă apoi ca atare și față de semenii noștri. Misticii ortodocși spun că sufletul se vede pe sine, se cunoaște pe sine numai când se umple de lumina dumnezeiască. De fapt numai în fața lui Dumnezeu îți dai seama de ceea ce ești și de misiunea ce-o ai. Cităm în acest sens și următoarele cuvinte dintr'un teolog german, comentator al lui Sören Kierkegaard: »Cu cât omul va fi mai conștient de raportul său cu Dumnezeu, cu atât mai mult va fi o persoană. Conștiința raportului cu Dumnezeu și conștiința eului cresc simultan și proporțional«. (Mehrpohl, Verzweigung als metaphysisches Phänomen und die Philosophie Sören Kierkegaards, Würzburg 1934, p. 53—58, după Grigorie Popa: *Existență și adevăr la Sören Kierkegaard*, sud tipar la Tip. Arhid. Sibiu, p. 96).

Are însă vre-o importanță trezirea, prin relația cu Dumnezeu, a conștiinței de sine și a sentimentului de răspundere față de semenii, pe plan național? Evident că are. Semenii noștri, în concepția iubitoare de natural a ortodoxiei, sunt în chip firesc mai cuseamă conaționali noștri. Ei formează familia, rudele, legăturile

noastre cotidiene. Neamurile sunt comunitățile lăsate de Dumnezeu, în care trăește în chip natural orice om. E un ciclu de existență mai apropiat de orice om, fără ca să se excludă legăturile cu ciclul mai larg al umanității.

Numai credința în Dumnezeu întărește spiritul de slujbă, de muncă și de jertfă în favorul comunității naturale în care tăește omul, în favorul neamului. Lipsa de credință în Dumnezeu, disolvând în general sentimentul de răspundere față de semenii, disolvă în primul rând sentimentul de răspundere față de neam, conștiința națională rămânând cel mult o știință interioară teoretică despre apartenența la cutare grup. Chiagul de iubire și de sacrificiu între membrii națiunii nu-l poate întreține decât credința în Dumnezeu. Orice grupare etnică s'a ridicat dela starea de popor la starea de națiune prin credința în Dumnezeu. Dovadă că mai înainte de-a avea un stat — expresie a națiunii — neamurile au avut religie. Dar iarăși orice națiune poate decădea, când pierde credința în Dumnezeu, nu numai în starea de popor, ci într'o soluție care o pune în primejdie de dispariție. Religia înaltă un popor și-l conduce până la nivelul în care își poate crea un stat. Statul național e un fiu al religiei. Dar să nu creadă Statul că odată apărut în existența unui neam, se poate lipsi de religie. El singur nu e în stare să suțină un neam la nivelul la care l-a ridicat religia. Rămas singur, toată opera realizată prin lucrarea religiei se prăbușește. Religia trebuie menținută mai departe în același rol de cinste. Numai astfel neamul poate continua să se închege tot mai deplin ca națiune, ca forță sufletească conștientă, mereu în creștere.

Cele scrise în acest articol se încadrează în ideea dezvoltată în articolele anterioare, ca un aspect al ei. Precum în general destinul individual și etnic nu se poate împlini decât în comuniune cu ordinea eternă, la fel conștiința națională nu se poate lămuri și adânci decât tot numai prin relație cu acea ordine.

D. STĂNILOAE

Preotul și Oastea Domnului

Un proverb cu tâlc

Un proverb foarte cunoscut spune că „omul sfințește locul”. Este un proverb pe care generațiile l-au verificat veacuri de-a rândul, consacându-l ca pe un diamant neperitor în cununa de idei permanente a înțelepciunii populare. Într-un mod simplu și limpede se afirmă că valoarea unui lucru — alături de potențialul său intrinsec — depinde de calitatea celui ce îl posedă și îl justifică. A valorifica, adesea înseamnă chiar mai mult decât o simplă actualizare de potențe, un efort demiurgic, creator. Adeseori nu poți să storci forțe suficiente dintr-o realitate dată. Atunci trebuie să-ți dăruiești tu, forță și vitalitate, din elanul tău creator, slind-o să se supună scopului tău. De aceea, nu rareori, realitatea nu-i decât un pretext, pentru activitatea dinamică, ineluctabilă a spiritului creator.

Aceste gânduri îmi vin în minte, când aud pe ici pe colea, cârtiri împotriva Oștii Domnului, — care vrând nevrând — este o realitate vie, o problemă deschisă a clipei de față. Mulți o acuză în felurite chipuri: „că oamenii cari fac parte din ea încep a se crede învățați, cărmaci ai Bisericii, mai-mai deopotrivă cu preotul și gata de a se lipsi de el la unele slujbe. Ar fi ispititi să creadă că ar putea face pe preoții ei înșiși” (Arhim. Scriban „Așazisul protestantism al Oștii Domnului”. Rev. Teologică Nr. 8—9, 1931). Mai acuză alții apoi, că Oastea Domnului merge alături cu drumul Bisericii, că pregătește terenul pentru ivirea sectelor, că strică „datinele” străvechi și cultivă ipocrazia și fariseismul. Cu un cuvânt: că Oastea e o lucrare inutilă și chiar vătămătoare pentru Biserica noastră ortodoxă. Acestea și multe alte prejudecăți, izvorâte din neînțelegeri sau din judecăți pripite, roiesc în jurul Oștii Domnului, gata în fiecare clipă să o atace. Unii o bănuiesc, alții o tratează cu o dureroasă indiferență, iar alții — dacă nu fațăș, pe ascuns — luptă împotriva ei. Din fericire, astfel de împotriviți nu sunt mulți la număr. Preoțimea noastră conștientă și plină de râvnă apostolică a îmbrățișat-o ca pe o lucrare foarte folositoare în ogrorul său duhovnicesc.

Dealtfel — mă gândesc — ce rost au încă rezerve și împotriri, față de o mișcare pe care I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae a numit-o „răsad al Duhului Sfânt”? Cine este acela care are îndrăzneala să infrunte hotărârea Sf. Sinod din ziua de 31 Martie 1937, prin care „In cadrele Bisericii ortodoxe române se înființează Societatea misionară ortodoxă „Oastea Domnului”? (Art. 1 din Statut). Ce rost au toate criticile cari se aduc Oștii Domnului, când ea nu este un sistem de idei, sau un câmp de experiențe ci — cum am spus — o realitate vie, o lucrare efectivă de înviore

duhovnicească. Este un organism activ, care zadarnic e bănuț, neluat în seamă sau combătut prin argumente. A isvorât din sânul poporului, din nevoile lui duhovnicești, indiferent dacă unii sunt pentru, iar alții împotriva ei. Oastea Domnului trăiește și e un dar al lui Dumnezeu, prin care Biserica își câștigă puteri noi. Să ne bucurăm că există Oastea. În cadrul Ortodoxiei noastre, să ne bucurăm de setea duhovnicească a poporului și în loc de a pune piedici acestei mișcări să o ajutăm. Căci biruința ei e însăși biruința Bisericii.

Chiar dacă ar avea unele greșeli de amănunt, Oastea nu trebuie judecată aspru ci stăpânită și dirijată cu dragoste și răbdare spre ținta urmărită. Ca orice revărsare de elan popular, ea este un torent clocotitor, indefinit, pe care este chemat să-l pună în rândulială — cu un tact cât se poate de fin — preotul, Oastea Domnului este o energie de suflet răscolit din adâncimi. Preotul e dator să vegheze și să-l înalțe spre Iisus, din pridvorul Bisericii strămoșești. Ea nu este un rău în sine — dimpotrivă urmărește o reabilitare spirituală, o refacere de energii deficitare. Poate aduce această refacere, poate contribui cu mari forțe la restabilirea definitivă a vieții creștinești, dacă preoțimea își face datoria. Dacă preotul se sesizează de existența Oastei Domnului, se apropie de ea, îi scoate la iveală calitățile și puterile de acțiune spirituală, dacă îi vindecă cu dragoste și blândețe toate insuficiențele și îi corectează toate devierile și — eventual observând undeva un duh din destul ge încheat — îi sădește duh din duhul lui, atunci el face cu adevărat o lucrare de progres duhovnicesc.

Iată deci că Oastea Domnului, dacă este prețuită la adevărata ei valoare și dacă este înțelept folosită, aduce un mare folos pe terenul mântuirii sufletului. De aceea preoțimea și-a dat seama că nu poate nesocoti acest mijloc minunat de lucru duhovnicesc. Și a mai înțeles că în loc de bănueli, de indiferență și cârtire trebuie să se pună umărul, acceptând-o cu entuziasm și dându-i ajutor efectiv. Fiindcă dacă „omul sfințește locul”, apoi preotul poate sfinți Oastea — o poate ținea slugă vrednică în ogrorul mântuirii — prin entuziasm sau apostolic, prin dragostea și vegherea lui neîncetată și răbdătoare. Căci dealtfel, un preot adevărat, din toate lucrurile cari i se ivesc în cale, știe să tragă folos, recunoscând dela prima ochire valoarea fiecărui lucru pentru mântuirea sufletească a credincioșilor săi.

Oastea Domnului, desigur, are și calități și defecte. Ori toate greșelile ei sunt de amănunt. În fondul ei, Oastea râvnește spre Hristos și spre mântuirea sufletească. Și ei râvnesc această mântuire

în cadrul ortodoxiei noastre străbune. Ce ar rezolva, în mod practic, un preot care ar lupta împotriva ei, bazat pe cine știe ce amănunt? De rupt de Biserica strămoșească nu i-ar putea rupe cu totul — căci conștiința ei este prea adânc înfiptă în suflet. Ori cu siguranță ar produce o mahnire și o rezervă, care ar putea ceda la un moment dat asalturilor celor ce sunt răuvoitori Bisericii. Din contră, preotul înțelept, fără să treacă cu vederea greșelile de amănunt, prețuiește întâi de toate calitățile și le exaltează, iar cele greșite pe nesimțite le desrădăcinează.

Deci celor câțiva care nu văd cu ochi buni Oastea Domnului, li se deschide înainte următoarea dilemă: Sau să accepte Oastea așa cum este și atunci să o susțină efectiv, sau dacă ea este orientată pe drumuri greșite — să se încadreze în ea, pentru ca să o readucă la matcă. Poziția de critică destructivă este prea comodă și ineficace în domeniul plin de răspunderi morale al mântuirii sufletelor. Ea este inexistentă și inadmisibilă în concepția de viață a ortodoxiei. Deci mi se pare bizar

faptul că aceia care se cramponează într'un ortodoxism foarte „intransigent” — dar mai ades susceptibil și intolerant — n-au cuprins această caracteristică foarte evidentă a ortodoxiei. Ortodoxia nu e critică ci sinteză, nu e destructivism ci acțiune creatoare, nu e ură și indiferență ci iubire entuziastă, nici doctrină cu controverse scolastice ci o realitate vie, limpede, senină, care a îmbrățișat ecumenic toată suflarea omenească, însetată după mântuire.

Pentru aceasta conștiința ortodoxă — într'adevăr intransigentă prin largimea ei de orizont — ca și pentru majoritatea harnice preoțimi ardelen și românești, Oastea Domnului este o lucrare nu numai folositoare, ci deadreptul necesară, pentru reîmprospătarea atmosferei spirituale a Pământului strămoșesc. Ele sunt convinse de atașamentul ostașilor față de Sf. Biserica ortodoxă și de adevărul că productivitatea Oștii Domnului depinde de calitatea efortului ce se depune — mai ales din partea preoțimii — pentru realizarea ei. Căci vorba proverbului: „omul sfințește locul”.

Preot Ioan Opris

Din datoriile pastorale ale preotului*

de: Nichifor Todor

Preoția, — teren de muncă fructuoasă și smerită înălțare, — nu-i dela oameni, ci dela Dumnezeu, prin oameni și cu Dumnezeu. În ea se împletește plinătatea divinității cu slăbiciunea omenească. Și cum Hristos Domnul este preotul cel mare și veșnic, preoția plănăză asupra lumii ca o icoană ce nicidecum nu poate fi întunecată, — chiar de se întâmplă uneori să fie încredințată celor nevrednici, — și aceasta tot numai din voia lui Dumnezeu, ca și mai mult să se vadă adevărata ei lumină.

Mântuitorul a spus că „dacă ați fi din lume, lumea ar iubi ce este al său; dar, pentru că nu sânteți din lume, ci eu v'am ales din lume, de aceea lumea vă urăște” (Io. 15, 19).

Preoția fiind mai presus de lume, — de aici se vede și greutatea misiunii preoțești.

Față de această lume și față de Dumnezeu preotul are un șir nesfârșit de îndatoriri; această situație a sa îl obligă să fie înzestrat cu bune însușiri și să fie cel mai aproape, dintre muritorii de Dumnezeu.

Provedința divină a îngrijit ca slăbiciunea omului să nu ducă pe oameni în mai rău, ci în mai bine, lucru pentru care Dumnezeu în continuu este cu Biserica Sa, al cărui cap este (Cf. Ef. 1, 22).

* Am utilizat colecția: *Enchiridionu*, adică Carte manuale de canoane ale unei sfinte, sobornicesci și apostolesci biserici cu Comentariu de Andrei Baronu de Șaguna. Sibiu, 1871.

Biserica dreptmăritoare, sub oblăduirea neîntreruptă a Duhului Sfânt, și-a statornicit în decursul timpului, prin sinoadele ecumenice și particulare și prin sfinții săi Părinți, seria de legiuri, canoanele care formează dreptarul său și multe din ele, linia de conduită a preotului în domeniul activității sale pastorale.

Prin faptul că preotul e un ales, nu un chemat al Domnului la slujba sfințitoare a credincioșilor Bisericii Sale, va trebui „să fie fără prihană, bărbat al unei femei, treaz, întreg la minte, cuviincios, primitor de străini, îndemnativ să învețe pe alții, nebețiv, nedepins să bată, ci blând, nesfădnic, ne-iubitor de arginț, bun chivernisitor în casa lui, având copii ascultători, întru desavârșită bună cuviință. Căci dacă cineva a sa casă nu știe să și-o rânduiască, cum va purta grijă de biserica lui Dumnezeu?” (I Tim. 3, 2—6).

1. Viața fără prihană a unui preot este condiția primă pentru a putea lucra în mijlocul turmei credincioase.

Chiar dacă un preot duce o viață cât se poate de curată, nu trebuie să dea ocazie anumitor suspiciuni, și de aceea „marele sinod (I ecumenic) a oprit desavârșit episcopului, presbiterului și diaconului și tuturor cari sunt în cler, să aibă femei împreună locuitoare, afară numai de maica, sau sora, sau mătușa (sau soția, pentru preot și diacon) și toate acele fețe cu care ar putea scăpa de orice prepus” (can. 3).

Tot pentru a evita bănuelile, e bine ca în vizitele sale pastorale, preotul

FOIȘOARA

Cătră elevii mei

— Sfaturi pastorale —

De protopopul Gh. Maior

Cuvânt lămuritor

Pentru duminicile și sărbătorile anului acesta, v'am promis sfaturi pastorale.

Mă țin de cuvânt. Vi le dau cu cel mai mare drag.

Înainte de a începe însă, cred că e bine să ne lămurim puțin. Poate vă interesează și doriți să știți ce vreau și cum vreau să fac lucrul promis.

Am ales să vă dau numai niște sfaturi și nu un „studiu”, o „știință” sau o „teologie pastorală”. Și iată de ce.

„Studiu”, „știință”, „teologie pastorală” sunt numiri pretențioase și

* Exortații către elevii Seminarului Teologic Ortodox Român din Sibiu, rostite în anul școlar 1930/1, ca director al școlii.

m'ar obliga să umblu prin cărți, prin literatura noastră românească, care în latura ce ne privește e prea de tot modestă, și prin cea străină, ce e drept, cu opere de valoare și în acest domeniu. Scopul meu nu e să iau vreun doctorat, vreo catedră universitară, vreun loc la Academia Română sau cine știe ce loc și rang distincți pe treptele ierarhice ale instituției, pe care cu toată înima mea vreau s'o servesc și prin aceste modeste străduinți, — la care nimeni nu m'a obligat, nimeni nu m'a îndemnat în afară de dorința de mai bine. — Nu găsesc deci deloc în mine îndemnul să tai părțile, să înșir nime răsunătoare de opere și de autori, pentru că modestul meu lucru de acum să se îmbrace în impunătoarea haină a unui „studiu” pastoral, sau ce știu cum i se mai poate zice. Studiul și știința mai reclamă apoi și ceace de regulă au acest fel de lucrări: multă „teorie”; ori eu voesc să vă împărtășesc tocmai practică pastorală, ca să pot fi cât mai folositor celor ce vor să lucreze, nu într'o bibliotecă sau într'un laborator, ci în viața de toate zilele și în mijlocul unei populații aproape

unanimă țărănești. Iată unul din motivele, cari mă determină să mă opresc numai la sfaturi pastorale.

Dar nu e singurul.

S'ar părea din cele ce le-am spus până aici, că poate aș urmări să vă abat dela studii, dela operele de mare valoare, că aș încuraja cu un cuvânt ignoranța. Voi mă cunoașteți din alte lecții, știți că de s'ar încumeta cineva să spună un asemenea lucru, ar risca prea mult. Dacă azi vorbesc de teorii, cu o anume nuanță, o fac cred întemeiat. Este teorie și teorie!

Este teorie, care nu e decât o revizuire atentă a unei îndelungate practici rezumată în anumite reguli scurte; și este o teorie, care tot așa de potrivit s'ar putea numi poezie — după modelul teoriilor cosmogonice ale vechilor Elini, împărtășite lumii în versuri, — deci o teorie produsă al fanteziei neștrunite sau al unei gimnastici de creier. Dacă cea dintâi ne grănește de multe dibueli și ne dă de-a gata experiența atent urmărită și corect rezumată, și prin aceasta ne pune în posesiunea unor cunoștinți verificate și ne dă posibilitatea să o continuăm cu

încredere și să o dezvoltăm mai departe, — cea din urmă te va îmbăta de azur, te va încălzi pentru soare, dar te va lăsa flămând și însetat pe pîscuri de munte fără posibilitate de coborât, după ce nu te poate duce nici în soarele cântat. În poezie pe cine nu l-ar încanta astfel de înălțare? Dar dela noi și dela voi nu se așteaptă declamații pentru lună depe piscul Everest, ci să coborâm pe pământ cer nou (Apoc. 21, 1; II Petru 3, 13; Is. 66, 22) și pământ nou să ridicăm la cer. Și în cazul acesta trebuie să facem cunoștința unei teorii, care știe și cerul și pământul și scara ce le leagă.

Un adevărat studiu pastoral acest rol l-ar avea; să ne dea teoria, care ar cumula în sine experiența veacurilor de preoție ortodoxă românească, — căci pastorală trebuie să corespundă firii neamului nostru, — și experiența multor-mulțor preoți de astăzi. Ori aceasta nu-mi stă la dispoziție, și neavând-o ar urma să fac poezie pastorală. De așa ceva mă feresc.

Și atunci ce vă pot eu prezenta? Numai „experiența” mea, dacă o pot numi astfel. Încercările mele verificate în viața

dacă se poate, să nu procedă singur, ci să aibe un însoțitor.

Viața fără prihană a preotului trebuie să se observe în toate actele vieții sale.

La nunta, la cea dintâi, se cuvine preotului să ia parte pentru binecuvântarea mesei, dar să fie cu mare rezervă, căci „nu se cade celor sfințiți, ori clericilor, ca la nunți și la ospete să privească niște spectacole”.

2. Creștinismul, cea mai superioară concepție despre lume și viață, a stabilit dintru început, ca omul să aibe o singură tovarășe de viață, soție; și aceasta, pentru buna armonie dintre soți, unicitate, buna creștere a copiilor, respectul convenit și grija reciprocă a soților.

Biserica atunci când a dat Sfintele Canoane, a ținut bună socoteala de învățăturile sfintei Scripturi și a legiuit cum trebuie să porceadă, mai ales, un viitor preot la căsătorie.

Dacă fiecare credincios e dator, pentru sine în primul rând, să fie cu mare grijă pentru alegerea consoartei sale, viitorul preot are o îndoită obligație la acest lucru, pentru sine și pentru biserică. Activitatea pastorală a unui preot e în funcție și de sprijinul moral pe care i-l dă soția sa și exemplul vieții ei.

Preotul n'are drept la a doua căsătorie; și nici mireanul, care a fost căsătorit de două ori, nu poate fi preot.

Soția preotului cu familia sa întreagă, este icoana parohiei sale.

3. Alia însușire necesară preotului este continua lui stare de trezvie; pururea să fie veghetor asupra turmei sale, pentruca lupii răpitori să n'o sfâșie. Preotul care nu se știe afla în mijlocul păstoriților săi, are de înregistrat mereu insuccese pe tărâm pastoral. El fiind pus pentru slujba altarului, se cuvine să poarte grija Bisericii, dându-se astfel pildă bună credincioșilor.

Viața, petrecută în trezvie, nu lasă pe un preot să zăbovească întru desertăciune, ci-l îndeamnă la fapta numai în ogrorul Bisericii.

4. Preotului i se pretinde, mai mult decât altui creștin, buna cuviință în înfățișarea sa și în toate manifestările lui.

Tot luxul și ornatul trupesc este străin de treapta sacerdotală și de statul ei. Deci episcopii și clericii, cari se îmbracă în vestimente splendide și strălucite, trebuie a se corege și vor rămânea a se constrânge prin pedespe; așiderea și pe cei ce se ung cu mirresme... [can. 16 sin. VII ecum.].

Înfățișarea din afară a unui preot, adeseori e desvelirea mult grăitoare a celor dinlăuntru.

5. Preotul ca primul păstor al credincioșilor săi, este și părintele lor sufletesc. În calitate de părinte are îndatorirea să aducă în stautul mântuirii pe toți ceice din pricini diferite s'au înstră-

inat de sfânta Biserică. Acest lucru îl poate face îndemânat fiind la învățătură. Zice sf. apostol Pavel: „cum vor crede în acela de care n'au auzit? și cum vor auzi fără de propoveditor?” [Rom. 10, 14]. „Episcopul ori presbiterul neputând grijă de cler sau de popor și neînvățându-i pe ei buna cinstire [pietate], să se excomunică: iar rămânând în neîngrijire și în lenevire, să se depună” [can. 58 apost.].

Biserica are o ierarhie cu drepturile și totodată obligațiile ei chiar și în ce privește puterea învățătoarească. [Preotul poate îngădui unui mirean să predice în Biserică sau în adunări bisericești, cum este de exemplu Oastea Domnului, însă acela să aibă pregătirea necesară și, numai după ce a luat, mai întâi, cunoștință de conținutul predicii și dacă persoana respectivă se bucură de demnitate morală în biserică].

Canonul 10 al sin. VII ecum., e un aspru avertisment ale proților cari, pentru treburi lumești, își neglijează slujba lor preotească.

6. Toate păcatele sunt dovadă de mare slăbiciune din partea celui care le săvârșește, dar parecă nimic nu e mai degradator pentru un preot decât patima beuturii.

Biserica și cărciuma n'are nici o notă comună.

Desigur că un preot băutor nu se află numai sub povara acestui păcat, ci cade în alte rele, Beția, de cele mai multe ori, duce la certuri și la bătăi.

7. În acuitatea sa pastorală, un preot nu se poate folosi sub nici un motiv, de mijloace nepermise de constrângere, ci dragostea deplină să fie mijlocul de care să se servească întru conducerea turmei credincioase spre pășunea cea duhovnicească.

8. Cum cei mai mulți preoți au de păstorit credincioși mai puțin înstăriți, nu-i deloc recomandabil să fie prea lacom de cele materiale, cu toată lipsa în care trăiește. Când credincioșii află intenția de îmbogățire a preotului, el devine cel mai îndușmănit și urgisit din tot satul.

În legătură cu pofta de îmbogățire se pune și problema cametei.

Preotul să se ferească oricând de exploatarea credincioșilor săi în duhovnicești, mai cu seamă că orice părinte dă pe cât poate el fiilor săi, în loc să le ceară.

9. Nu putem aproba însă atitudinea acelor preoți cari interesele lor familiare le pun înaintea tuturor îndatoririlor lor și acelor interese subordinează și îndatoririle slujbei lor preotești. Orice preot are obligații față de sine și față de familia și casa sa, pe care trebuie să și-o chivernisească bine, ca s'o dea pildă bună celor pe care-i păstorește. În sens mai larg, însăși parohia este casa preotului

în care el stăpânește ca un tată, condus de principiul dragostei desăvârșite.

Fiii unui preot trebuie să fie model de viață și de tinerească vârtute. Exemplul rău ce-l dai copiilor, e în dauna lor, făcându-i îmbătrâniți în rele, deși tineri de zile.

Preotul să se ferească de-a face lux în alegerea hranei sale, nu cu risipă, ci să caute, mai vârtos „a dedica lui Dumnezeu toate, și a nu servi voluptăților proprii, este mare lucru; că ori de mâncați ori de beți — zice divinul apostol — toate faceți-le spre mărirea lui Dumnezeu [I Cor. 10, 31]. Deci Hristos Domnul nostru în Evangheliile Sale a cerut, să se taie începuturile păcatelor...” [can. 22 sin. VII ecum.].

Preotul chivernisindu-și bine casa, are datorie și pentru Biserică Domnului și parohia pentru care și-a primit singhilia din mâinile ierarhului său.

Biserica trebuie cercetată de cler reguțat și cât se poate mai des din partea mireanului, ambele părți petrecând într-o bună cuviință.

Canoanele Bisericii Ortodoxe date de sfinții Părinți ai Bisericii, au slujit veacuri de-arândul ca linie de conduită sănătoasă a clerului și, atâta timp cât se vor păzi canoanele Bisericii, viața creștinilor se va apropia de desăvârșenia la care ne îndeamnă fiecare șir al Sfintei Scripturi.

Astăzi, când ne aflăm la o depărtare de timp de câteva veacuri dela decretarea acestor canoane, multe din ele ni se par poate extrem de aspre sau chiar imposibil de respectat. De sigur, o lege adusa, în timpul pentru care s'a dat, nu poate ținea pas cu evoluția vremii, ci trebuie „îndreptată”.

Biserica a făcut unele concesiuni pe seama fiilor săi, — în cece privește disciplina, — pentruca anumite vremi vitrege o cereau. Dar, nu-i mai puțin adevărat, că în veacurile prime, când omenirea era mai aproape și cu timpul și sufletul de Hristos, când conștiința de creștin era mai vie, atunci toate canoanele își aveau rațiunea de existență, — lucru știut de altfel, — că Biserica n'a legiferat niciodată imposibilități, așa ca să frângă sub puterea legii slăbiciunea oamenilor.

Afându-ne în fața sfintelor Canoane, e bine să nu le neglijăm pe viitor c'ar fi inactuale, ci să ne trezim la o viață nouă și o mai vie dorință de trăire, cât mai aproape de duhul Evangheliei.

Teze de licențe, cu subiecte relative la predica din Ardeal, propune P. C. Sa arhimandritul Scriban, și anume următoarele subiecte: Z. Boiu ca predicator; Predica ardeleană în sec. al 18-lea; Predica unealtă de propagandă protestantă în Ardeal; Predica la uniți.

Seminarul s'a desființat. E vorba să trecem toți în academii teologice, dacă vă reușește examenul de absolvire — și eu doresc să vă reușească tuturor. Poate că chiar trecând și prin aceste școli înalte, sfaturile unui preot cu activitate pastorală atentă la țară să nu fie tocmai de disprețuit. Dar se poate întâmpla ca unii să nu continue la alte școli teologice, ci cerul să le fi hotărât să înceapă mai devreme lucrul în via Domnului. Acestora cred că străduințele mele din acest an să le fie de un netăgăduit folos mai târziu. Căci pentru un conducător duhovnicesc e ionmis necesar să știe să se orienteze în slujba de păstor bun al turmei cuvântătoare, care sufletul său și-l pune pentru oi și al cărui glas are să fie cunoscut de turmă și urmat. Să-l învețe a păstori voesc aceste sfaturi ale mele, de va vrea cineva să le urmeze.

Și mai vreau ceva. Să fie verificate de cât mai mulți dintre voi. Aș dori, și nu găsesc cuvinte destul de convingătoare să vă determin, să purtați fiecare jurnal de fapte și rezultate pastorale. Aceasta ar fi experiența, care ne lipsește azi, la

Patriotice manifestări

— Intrunirile F. R. N. —

Organizația F. R. N. este reglementată prin Decretul-Lege publicat în 20 Ianuarie 1940 în Monitorul Oficial.

În scop de a lua contact cu spiritul masselor și cu necesitățile lor și în același timp spre a lămurii membrii Frontului asupra noilor dispoziții din decretul-lege menționat, se organizează o serie de întruniri publice în părțile țării dincoace de munți.

Astfel s'a ținut la 21 Ian. c. în orașul de frunte al Bihorului, în Oradea, o bine cercetată adunare, sub președinția dlui secretar general Victor Moldovanu, de față fiind, pe lângă delegațiile satelor Bihorului, toți fruntașii localnici ai Frontului.

După cuvântarea de salutare a dlui președinte al adunării, a luat cuvântul P. S. episcop Nicolae al Orăzii și într-o măeastră cuvântare, ținută în numele bisericii străbune a neamului din acest colț de țară urează cea mai desăvârșită izbândă în misiunea patriotică pornită de conducătorii Frontului.

P. S. episcop al Orăzii a spus:

«Frontul Renașterii Naționale, această nouă formă de organizare politică a națiunii, este una din formele pe care le ia și în care se întruchipează reculegerea și grija noastră de acum.»

În aceste clipe de importanță unică ale istoriei universale, Domnul Țării ne chiamă pe toți în cadrelor Frontului Renașterii Naționale, ca acolo pe temelia largă și atotcuprinzătoare a iubirii de Lege și Rege, de Neam și de Țară să zidim, fără nici o șovăire și întârziere, casa indestructibilă a solidarității românești.

Frontul Renașterii Naționale va fi și va însemna de fapt o reîntoarcere a noastră «acasă», o revenire la matca străveche.

Iubirea noastră a tuturor față de Hristos și Rege, față de Neam și față de Țară trebuie să fie o iubire activă, o iubire izvorâtă din conștiința înaltă, că fiecare din noi, oricine am fi și orice misiune am împlini, nu suntem decât niște unelte trecătoare, prin care mai presus de noi se realizează, într-o anume clipă a istoriei, interesele mari și poruncile necruțătoare ale neamului.»

După alte însuflețite și emoționante cuvinte, s'au expediat telegrame omagiale: Suveranului, dlui Gh. Tătărescu primministru, dlui Al. Vaida-Voevod președinte al Frontului și dlui C. C. Giurescu ministru al F. R. N.

pastorală dintr'un sat ardelenesc. Ați văzut că toate lecțiile le leg strâns de viața reală, așa cum e ea și cum i s'ar putea ajuta după zilele noastre. M'am încumetat s'o fac pe bază de „studiu la fața locului”. Eu n'am crescut în tradiție preotească, fiindcă nu sunt fiu de preot. M'a impresionat adânc viața dela țară, tocmai fiindcă sunt orășean și n'am crescut în ea. Mi-a plăcut să urmăresc atent manifestările religioase ale țaranului nostru, — în domeniul vieții religioase orășenești lucrez numai cu amintiri din vremea, când nici prin cap nu-mi trecea că voi fi odată preot, — și mi-a plăcut chiar să provoc anumite efecte religioase pentru a mă convinge, dacă prevederile mele se razimă pe ceva real sau nu. Și atunci, socotii înșivă dacă eu vreau să vă împărtășesc din această experiență, pe care, vă pot mărturisi, că am câștigat-o călăuzindu-mă cu strictețe de cel mai ortodox spirit al Bisericii noastre, o pot eu da sub numele de „studiu”, de „știință”, sau „teologie pastorală”? Cred că m'am exprimat în chipul cel mai norocos, când

am promis să vă dau numai sfaturi pastorale.

Și m'am gândit și la altceva. Împărtășindu-vă aceste cunoștințe sub numele pompos de știință s'au studiu, le-aș fi îmbrăcat în prea multă aroganță. Aveam parcă ceva din mutra acra și respingătoare a unui general neamț. Și eu tocmai această notă de silă, de impunere forțată, nu vreau să o aibă comunicările mele. Sfatul, știți, nu obligă. Și dacă nu sunt bune, responsabilitatea imi rămâne mie, nu bieteii științe care prea ades are să ducă în spate neputinți pretențioase. Dacă nu voi fi în stare să vă dau sfaturi bune, am o mângăiere măcar, că nu veți nedreptățiți nici Biserica, nici știința, ci veți judeca un biet om, care intenționa un bine, dar nu i-a reușit să-l facă.

Este bun numele de „sfaturi pastorale” și de altceva. Poate, că nici nu-mi voi aduce aminte de toate împrejurările de viață pastorală ca să le tratez pe toate, — ar fi și imposibil! — și nici nu le voi prezenta într'o formă și cuprins impecabil.

Și m'am gândit să vă dau aceste sfaturi iarăși din mai multe motive.

care să mai adăugăm ce mai putem aduna din trecut, și pe temeiul lor să întocmească apol cineva Pastorală, pe care o dorim și care nu poate fi decât a noastră. Sfaturile mele deci sunt abia o slabă și imperfectă introducere la „Pastorală noastră”, pe care o așteptăm.

Eu mă voi nizuși să prezint câteva aspecte ale religiei ca fenomen al vieții practice, pentru a ne convinge dacă poate fi influențată, voiu cerceta apol cine o poate influența și cum, și vom căuta să-l vedem lucrând între diverse împrejurări religioase ale vieții românești dela țară. Concluziile vor fi sfaturile, pe cari vi le-am promis.

Iată dar ce vreau și cum vreau să fac lucrul promis.

Dumnezeu să ne ajute; vouă a avea răbdarea și puterea să le urmăriți, înțelegeți și însușiți aceste sfaturi, de le veți găsi bune; mie, să le adun și să le pot expune cu inima cu care încep, ca să ajute și ele a rodi binele, pe care-l așteaptă cerul și pământul deopotrivă.

(Urmează)

